

Sygn. akt III Ca 297/16

POSTANOWIENIE

Dnia 19 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział III Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący – Sędzia SO Ewa Adamczyk

Sędzia SO Agnieszka Skrzekut

Sędzia SO Mieczysław H. Kamiński – sprawozdawca

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2016 r. w Nowym Sączu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

przy uczestnictwie J. Ż. i D. Ż.

o wpis hipoteki przymusowej

na skutek apelacji uczestniczki D. Ż.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Zakopanem

z dnia 28 lipca 2015 r., sygn. akt Dz.Kw 5442/15

p o s t a n a w i a:

oddalić apelację.

Mieczysław H. Kamiński Ewa Adamczyk Agnieszka Skrzekut

Sygn. akt III Ca 297/16

UZASADNIENIE

Wnioskodawca Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. we wniosku z dnia 01.06.2015 r. domagał się wpisu na nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...), której właścicielami na prawach ustawowej wspólności małżeńskiej są J. i D. Ż., hipoteki przymusowej z tytułu nieopłaconych składek na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne za okres 05.2014 do 02.2015, do łącznej kwoty 14 027,36 zł - na podstawie decyzji z dnia 20.04.2015r., znak: 060000/411/2015/6340031333/RKS/3/MH. Wskazywał, iż na powyższą kwotę złożyły się należność główna wynosząca 8746,51 zł, odsetki w kwocie 369 zł, koszty upomnienia w wysokości 354,10 zł, a także kwota 4557,75 zł stanowiąca - zgodnie z art. 110¹ ustawy o księgach wieczystych i hipotece - 50% kwoty hipoteki.

Referendarz Sądowy - uwzględniając powyższy wniosek - w dniu 12.06.2015 r. dokonał w dziale IV księgi wieczystej żądanego wpisu. Wskutek skargi wniesionej przez uczestniczkę D. Ż. na orzeczenie Referendarza Sądowego, Sąd Rejonowy w Zakopanem postanowieniem z dnia 28.07.2015 r., sygn. akt Dz. Kw. 5442/15, utrzymał w mocy zaskarżony wpis.

Sąd Rejonowy wskazał, iż rozpoznając wniosek o wpis, stosownie do treści przepisu art. 626⁸ § 2 k.p.c. bada jedynie treść i formę wniosku, dołączonych do niego dokumentów oraz treść księgi wieczystej. Badanie treści dołączonych do wniosku dokumentów mieści w sobie konieczność oceny, czy stanowią one uzasadnioną podstawę wnioskowanego wpisu. Powołując się dalej na treść art. 26 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. – Dz. U. z 2013 r., poz. 1442), Sąd Rejonowy podniósł, że dla zabezpieczenia należności z tytułu składek, Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych przysługuje hipoteka przymusowa na wszystkich nieruchomościach dłużnika. Podstawą ustanowienia takiej hipoteki jest doręczona decyzja określająca wysokość należności z tytułu składek. Sąd Rejonowy na podstawie treści księgi wieczystej nr (...) ustalił, że dłużnik J. Ż. jest w niej wpisany jako współwłaściciel nieruchomości razem ze swoją żoną D. Ż. na prawach ustawowej wspólności małżeńskiej. W związku z powyższym stwierdził, że dokumenty dołączone do wniosku stanowią podstawę dokonania wpisu i postanowił jak w sentencji na podstawie art. 518¹ § 1 k.p.c.

Powyższe postanowienie zaskarżyła apelacją uczestniczka D. Ż. zarzucając, iż zadłużenie dotyczy wyłącznie J. Ż., albowiem powstało w związku z prowadzeniem przez niego działalności gospodarczej w postaci kancelarii adwokackiej. Ponadto podniosła, że pozostaje z mężem w faktycznej separacji, co sprawia, że wierzyciel powinien w pierwszej kolejności uzyskać zaspokojenie z majątku odrębnego dłużnika, bowiem posiada on taki majątek, a zatem obciążenie hipoteką nieruchomości wspólnej nie jest zgodne z zasadami współżycia społecznego. Skarżąca podniosła również, że nie jest płatnikiem składek, a zatem nie powinny jej obciążać skutki celowego działania uczestnika. W tym zakresie wskazała również, że zgodnie z treścią art. 29 § 1 i 2 ustawy z dnia 29.08.1997 r. ordynacja podatkowa obarcza odpowiedzialnością współmałżonka podatnika w zakresie majątku wspólnego, chyba że przed powstaniem zobowiązań nastąpiło ograniczenie, zniesienie, wyłączenie lub ustanie wspólności małżonków. Uczestniczka odwoływała się do również do treści wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu w sprawie I C 219/10 i domagała się jego dołączenia wskazując, iż od daty tegoż orzeczenia dłużnik nie płaci składek ZUS. Na koniec podnosiła również, że ZUS nie informował jej w okresie dotyczącym powstania zadłużenia o fakcie ich powstania.

Podnosząc powyższe zarzuty apelująca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i wykreślenie hipoteki przymusowej ustanowionej na zabezpieczenie wierzytelności na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna, a zaskarżone postanowienie prawidłowe.

Zgodnie z treścią art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. - Dz. U. z 2013 r., poz. 1442) wystawione przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokumenty stwierdzające istnienie należności z tytułu składek oraz jej wysokość są podstawą wpisu hipoteki do księgi wieczystej nieruchomości stanowiącej własność zobowiązanego. W myśl art. 26 ust. 3 cytowanej ustawy, dla zabezpieczenia należności z tytułu składek Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych przysługuje hipoteka przymusowa na wszystkich nieruchomościach dłużnika, z uwzględnieniem ust. 3a i 3b. Zgodnie z treścią przywołanego przepisu art. 26 ust. 3a ustawy, przedmiotem hipoteki przymusowej może być między innymi nieruchomość stanowiąca przedmiot współwłasności łącznej dłużnika i jego małżonka. Podstawą ustanowienia hipoteki przymusowej jest doręczona decyzja o określeniu wysokości należności z tytułu składek, o odpowiedzialności osoby trzeciej lub o odpowiedzialności następcy prawnego.

Powołany przepis zawiera dwa warunki, które winny zostać spełnione łącznie, aby Zakład Ubezpieczeń Społecznych mógł skutecznie wystąpić z wnioskiem do właściwego sądu wieczystoksięgowego o ustanowienie hipoteki przymusowej, a mianowicie: wydanie decyzji określającej wysokość należności z tytułu składek oraz doręczenie jej dłużnikowi i ewentualnie jego małżonkowi. W zakresie obu tych warunków znajdują zastosowanie przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. - Dz. U. z 2013 r., poz. 267). Do wniosku o wpis hipoteki przymusowej na podstawie powołanego wyżej art. 26 ust. 2 i 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Zakład Ubezpieczeń Społecznych winien zatem dołączyć dokumenty stanowiące podstawę wpisu, a mianowicie decyzję określającą należności z tytułu składek oraz dowód jej doręczenia dłużnikowi. W niniejszej sprawie

dokumenty takie zostały dołączone. Wnioskodawca przedłożył bowiem decyzję określającą wysokość należności z tytułu składek, w której mieści się kwota żądanej hipoteki oraz dowody jej doręczenia uczestnikom.

Zgodnie z art. 626⁸ § 2 k.p.c. rozpoznając wniosek o wpis, sąd bada jedynie treść i formę wniosku, dołączonych do wniosku dokumentów oraz treść księgi wieczystej.

W postanowieniu z dnia 13.03.2014 r., I CSK 289/13, Biul.SN 2014/5/14, Sąd Najwyższy stwierdził, że dowód doręczenia decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o określeniu wysokości należności z tytułu składek, o odpowiedzialności osoby trzeciej lub o odpowiedzialności następcy prawnego (art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych) może być podstawą wpisu hipoteki przymusowej tylko wtedy, gdy w sposób niewątpliwy wskazuje, że doręczenie zostało dokonane prawidłowo. Jeżeli dokonano doręczenia zastępczego, kognicja sądu wieczystoksięgowego nie obejmuje badania, czy adresat o nadejściu przesyłki wiedział i czy mógł ją odebrać.

Decyzja określająca należności z tytułu składek stanowiąca podstawę wpisu hipoteki w niniejszej sprawie została doręczona na podany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych adres, przy czym J. Ż. dokonał jej odbioru, natomiast w stosunku do uczestniczki doręczenie zostało dokonane zgodnie z art. 44 k.p.a. Z dołączonych do wniosku dowodów doręczenia decyzji wynika bowiem, że przesyłka, która ją zawierała została ekspediowana do obojga właścicieli nieruchomości, za pośrednictwem operatora pocztowego, na adresy zgodne z treścią decyzji. Z powodu niemożności doręczenia uczestniczce przesyłki pod wskazanym adresem zastosowano wobec niej doręczenie zastępcze, o którym mowa w art. 44 k.p.a., przechowując pismo przez okres 14 dni w placówce pocztowej. Zawiadomienie o pozostawieniu pisma w placówce pocztowej z informacją o możliwości jego odbioru w terminie 7 dni od dnia pozostawienia zawiadomienia umieszczono na drzwiach biura adresata. Wobec niepodjęcia przesyłki w terminie 7 dni, awizowano ją powtórnie. Z uwagi na niepodjęcie przesyłki przez adresata zwrócono ją nadawcy. W świetle powyższego prawidłowo uznał Sąd I instancji, że przesłanki związane z doręczeniem zastępczym, o których mowa w art. 44 k.p.a., zostały w sprawie spełnione, a więc zostało ono dokonane prawidłowo

Jak wskazano wyżej badanie przez sąd wieczystoksięgowy doręczenia decyzji mieści w sobie wyłącznie konieczność oceny, czy została ona wysłana na adres wskazany przez Zakład Ubezpieczeń Społeczny i czy została doręczona zgodnie z przepisami regulującymi sposób doręczenia, natomiast nie podlega badaniu to, czy wysłano ją na adres właściwy. Badanie takie oznaczałoby bowiem ocenę prawidłowości trybu procedowania w postępowaniu administracyjnym, w którym decyzja ta została wydana, wykraczającą poza kognicję sądu wieczystoksięgowego, która nie obejmuje badania innych okoliczności niż dotyczących wniosku, dołączonych do niego dokumentów i treści księgi wieczystej. W postanowieniach Sądu Najwyższego z dnia 10.02. 2011 r., IV CSK 349/10, z dnia 25.02.2011 r., IV CSK 392/10, z dnia 5.10. 2011 r., IV CSK 558/10, wyrażony został pogląd co do niedopuszczalności badania w postępowaniu wieczystoksięgowym prawidłowości trybu prowadzenia postępowania administracyjnego zakończonego wydaniem tytułu wykonawczego stanowiącego podstawę wpisu hipoteki przymusowej. Z tej przyczyny nie można uwzględnić zarzutu dotyczącego braku wiedzy uczestniczki o zadłużeniu jej męża z tytułu składek na ubezpieczenia zdrowotne.

Powołany art. 26 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie wymaga także, by stanowiąca podstawę wpisu decyzja była ostateczna i prawomocna, stąd też Sąd wieczystoksięgowy nie dokonuje żadnych ustaleń w tym przedmiocie.

Nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy pozostałe zarzuty podnoszone w apelacji. W szczególności zauważenia wymaga okoliczność, że postępowanie wieczystoksięgowe, oparte jest wyłącznie na dokumentach i z tej przyczyny ma ono sformalizowany charakter. Sąd zgodnie przywołanym wyżej przepisem art. 626⁸ §2 k.p.c. rozpoznając wniosek bada jedynie treść i formę wniosku, dołączonych do wniosku dokumentów oraz treść księgi wieczystej. Zakres oceny sądu w tym postępowaniu ogranicza się więc do tego czy na podstawie księgi wieczystej oraz załączonych dokumentów wniosek można uwzględnić czy też nie, a wówczas podlega on oddaleniu. W niniejszej sprawie ocena ta obejmowała więc oprócz opisanych kwestii związanych z decyzją stanowiącą podstawę wpisu, tylko treść księgi wieczystej. Z wpisów w niej dokonanych w zakresie prawa własności, wynika natomiast, iż uczestnicy są

wpisani jako współwłaściciele na podstawie ustawowej wspólności małżeńskiej, a więc pomiędzy wnioskiem, decyzją, a stanem prawnym nieruchomości istnieje taka wzajemna korelacja, która pozwala na uwzględnienie żądania. Ujawniona współwłasność na prawach wspólności małżeńskiej, jest w sprawie kwestią rozstrzygającą odnośnie możliwości zastosowania art. 26 ust. 3a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Niedopuszczalne jest natomiast w sprawie prowadzenie innych dowodów niż te, jakie wynikają z zakresu kognicji ustalonej przepisem art. 626⁸ §2 k.p.c., ani też dokonywanie ocen na innej płaszczyźnie. Z tej przyczyny Sąd nie może uwzględnić zarzutów dotyczących okoliczności mających związek z ewentualnym naruszeniem zasad współżycia społecznego przez uczestnika, a także ewentualnej faktycznej separacji czy braku posiadania przez apelującą statusu płatnika składek.

Brak jest również uzasadnienia dla badania czego dotyczy przywoływany przez apelującą wyrok Sądu Okręgowego. Nawet bowiem gdyby miał on znaczenie dla możliwości obciążenia hipoteką nieruchomości uczestników, z uwagi na zmianę ujawnionego w księdze stanu prawnego w zakresie własności, to dopóki zmiana ta nie została ujawniona (co najmniej poprzez złożenie stosownego wniosku), działa domniemanie wynikające z art. 3 ust.1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, że prawo jawne z księgi wieczystej jest wpisane zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym. Z tej przyczyny w postępowaniu o wpis uczestniczka nie może bronić się takimi zarzutami, jakie zostały podniesione w apelacji. Jeśli natomiast w ocenie skarżącej, ujawnione obecnie prawo, zostało wpisane błędnie, przysługuje uczestniczkę roszczenie z art. 10 ustawy o księgach wieczystych i hipotece o uzgodnienie stanu prawnego wynikającego z księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym.

Z przytoczonych względów Sąd Okręgowy uznając apelację za niezasadną oddalił ją na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Mieczysław H. Kamiński Ewa Adamczyk Agnieszka Skrzekut